

REMISSVAR

2022-11-17

Dnr Ku2022/ 01317

Sametingets dnr 1.2.1-2022-1172

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till ku.md@regeringskansliet.se

Remissvar på betänkandet Vår demokrati – värd att värna varje dag (Ds 2022:28)

Sammanfattning

Sametinget tillstyrker förslagen i betänkandet ”Vår demokrati – värd att värna varje dag”, volym 1, SOU 2022:28. Sametinget ser förslagen som viktiga och framåtsyftande i det fortsatta arbetet att värna och stärka demokratin, men vill samtidigt poängtera vikten av att demokratifrågorna knyts till både de mänskliga rättigheterna och till FN:s urfolkdeklaration.

Övergripande synpunkter

Sametinget har ingenting emot att det demokratiska uppdraget skrivs in myndighetens instruktion. Vi ser också att införandet av en demokratifunktion kan främja kontinuitet och långsiktighet och fortsätta det goda arbetet för att stärka demokratin, i vilket även Sametinget medverkat genom sitt demokratiprojekt.¹

Ur samisk horisont vill vi påpeka att samers tillit till det demokratiska samhället vilar på bräcklig grund. Samer har ingen representation i Sveriges riksdag, inte heller någon samordnande funktion som exempelvis en särskild statssekreterare för samiska frågor med ansvar att bevaka samiska frågor i olika departement (som i Norge).² Samer har inga möjligheter att nå fram i församlingar där majoritetsbeslut fattas, eftersom man räknas som en liten nationell minoritet. Inga hänsyn tas i politiska församlingar på varken nationell, regional eller kommunal nivå att samerna är ett urfolk i Sverige. Visserligen har ett sameting inrättats – men endast som ett slags expertmyndighet och en företrädare för det samiska folket, utan beslutsamt.³ En konsultationsordning har införts som ska öka det samiska folkets möjligheter till inflytande i beslut som berör dem, men konsekvenserna är ännu svåra att förutsäga eftersom det är en ny lagstiftning.⁴

¹ <https://www.sametinget.se/demokratiuppdraget>

² <https://www.regjeringen.no/no/tema/urfolk-og-minoriteter/samepolitikk/midtspalte/ansvarsfordeling-og-samordning/id86932/>

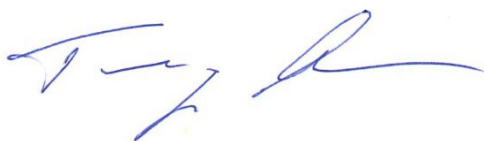
³ <https://www.sametinget.se/om-sametinget>

⁴ <https://www.sametinget.se/konsultationsordning>

Mångfald behöver uppmärksammas som en tillgång och inte ett hot. Sametinget ser allvarligt på att osanningar och fördomar mot samiska grupper förekommer i det offentliga samtalet och på sociala medier, kanske särskilt i norra Sverige. Enstaka samer kan inte ensamma bemöta osanningar och fördomar som sprids på sociala medier, även av partiföreträdare på olika nivåer. Detta är ett hot mot demokratin som kräver kraftfulla insatser. Sametinget instämmer i betänkandets slutsats att motståndskraften mot desinformation, propaganda och hat som sprids i sociala medier behöver öka. Det offentliga samtalet behöver präglas av respekt och vårdat språk, om vanliga människor, även samer, ska våga och vilja engagera sig i den svenska demokratin och i politiska partier. Detsamma gäller självfallet även samiska företrädare och Sametinget självt.

Demokratifrågorna måste tydligare knytas till mänskliga rättigheter och därmed även FN:s urfolksdeklaration (UNDRIP). Vi påminner om att Sveriges riksdag 1977 bekräftade att samerna är ett urfolk i Sverige och att Sveriges grundlag ändrades 2011 så att samerna erkänns som ett folk i Sverige. Ett urfolk har kulturella rättigheter medan ett folk även har politiska rättigheter. Det samiska perspektivet får därmed inte glömmas bort i ett framtida arbete med demokratifrågorna.

I detta ärende har Sametingets tf. kanslichef Tommy Antonsson beslutat, med kommunikator Marie Enoksson som föredragande.

Tommy Antonsson
Tf. Kanslichef

Marie Enoksson
Handläggare

Cujuhus/adress

Box 90, 981 22 GIRON/KIRUNA
Besök: Adolf Hedinsvägen 58
e-post: kansli@sametinget.se
Org.nr.: 202100-4573

Telefodna/telefon

0980 - 780 30 (växel)

Fåksa/telefax

0980 - 780 31

www.sametinget.se